

Na osnovu člana 43 stav 1 tačka 5 Zakona o energetici ("Službeni list Crne Gore", broj 5/16, 51/17 i 82/20) i člana 12 stav 1 tačka 1 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list CG", br. 36/17 i 91/20), Odbor Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti, na sjednici od 8. juna 2021. godine, utvrdio je

METODOLOGIJU ZA UTVRĐIVANJE REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA I NAKNADE ZA RAD OPERATORA TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGJE

Metodologija je objavljena u "Službenom listu Crne Gore", broj 61/2021

I OPŠTE ODREDBE

Predmet i obim primjene

Član 1

- (1) Ovom metodologijom utvrđuju se uslovi, način i postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad Operatora tržišta.
- (2) Naknada utvrđena na osnovu ove metodologije primjenjuje se na:
 - 1) operatora prenosnog sistema,
 - 2) operatora distributivnog sistema,
 - 3) snabdjevače,
 - 4) kupce samosnabdjevače,
 - 5) snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca,
 - 6) proizvođače,
 - 7) trgovce.

Principi

Član 2

Ova metodologija zasniva se na principima:

- 1) ravnoteže između interesa Operatora tržišta i korisnika usluga koje Operator tržišta pruža kroz obavljanje energetske djelatnosti,
- 2) korisnik plaća,
- 3) obezbjeđenja da se energetska djelatnost koju obavlja Operator tržišta vrši na nediskriminatoran, transparentan i efikasan način,
- 4) obezbjeđenja da se naknada za rad Operatora tržišta utvrđuje na transparentan i nepristrasan način, na osnovu nediskriminatornih kriterijuma, i
- 5) obezbjeđenja održivosti poslovanja Operatora tržišta.

Metod regulacije

Član 3

U postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda Operatora tržišta primjenjuje se regulatorni metod "trošak plus", koji utvrđivanje naknada zasniva na opravdanim troškovima poslovanja, trošku amortizacije, uz obezbjeđivanje razumne dobiti i sredstava potrebnih za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti.

Izrazi

Član 4

- (1) Izrazi upotrijebljeni u ovoj metodologiji imaju značenje utvrđeno Zakonom o energetici (u daljem tekstu: Zakon).
- (2) U ovoj metodologiji se koriste izrazi koji imaju sljedeće značenje:
 - 1) **Regulatorni period** čine jedna ili više kalendarskih godina za koje se utvrđuju regulatorno dozvoljeni prihod i naknada za rad Operatora tržišta;
 - 2) **Prethodni regulatorni period** je regulatorni period koji prethodi regulatornom periodu u kojem se podnosi zahtjev;
 - 3) **Obračunski period** je vremenski period za koji se vrši obračun izvršenih usluga Operatora tržišta, koji je, po pravilu, kalendarski mjesec;
 - 4) **Godina podnošenja zahtjeva (t)** je godina u kojoj Operator tržišta podnosi Regulatornoj agenciji za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti (u daljem tekstu: Agencija) zahtjev za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za naredni regulatorni period;
 - 5) **Proporcionalni metod obračuna amortizacije** je metod prema kojem je godišnji trošak amortizacije po osnovnom sredstvu isti u toku vijeka trajanja sredstva.

Trajanje regulatornog perioda

Član 5

Trajanje regulatornog perioda je tri godine.

II REGULATORNO DOZVOLJENI PRIHOD Elementi regulatorno dozvoljenog prihoda

Član 6

- (1) Regulatorno dozvoljeni prihod (u daljem tekstu: prihod), koji se ostvaruje obavljanjem energetske djelatnosti na godišnjem nivou RDP_{t+n} , izračunava se primjenom sljedeće

formule i iskazuje u eurima, (€):

$$\mathbf{RDP}_{t+n} = \mathbf{TP}_{t+n} + \mathbf{A}_{t+n} + \mathbf{NS}_{t+n} + \mathbf{RD}_{t+n}$$

gdje je:

\mathbf{TP}_{t+n} - troškovi poslovanja iz člana 7 ove metodologije,

\mathbf{A}_{t+n} - amortizacija utvrđena za regulatornu godinu iz člana 8 ove metodologije,

\mathbf{NS}_{t+n} - izdaci za nabavku osnovnih sredstava iz člana 9 ove metodologije,

\mathbf{RD}_{t+n} - razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti iz člana 10 ove metodologije,

n - 1, 2, 3.

- (2) Za transponovanje u naknadu, prihod iz stava 1 ovog člana za regulatorni period umanjuje se za utvrđene ostale prihode iz člana 11 ove metodologije.
- (3) Pri utvrđivanju prihoda za transponovanje u naknadu za rad uzimaju se u obzir korekcije po osnovu odstupanja ostvarenih energetske i finansijske veličina od utvrđenih, izvršene u skladu sa pravilima kojima se reguliše način utvrđivanja korekcija.

Troškovi poslovanja

Član 7

- (1) Troškovi poslovanja su tehno-ekonomski opravdani troškovi koji su u funkciji obavljanja energetske djelatnosti, utvrđeni za regulatornu godinu, a obuhvataju:
 - 1) troškove zarada i drugih ličnih primanja,
 - 2) troškove rezervnih djelova i materijala,
 - 3) troškove usluga trećih lica,
 - 4) troškove tekućih bakarskih usluga, poštanske troškove i troškove osiguranja,
 - 5) troškove usluga telekomunikacija,
 - 6) troškove poreza na imovinu, такси i naknada u skladu sa zakonom,
 - 7) ostale troškove poslovanja.
- (2) Troškovi poslovanja iz stava 1 ovog člana za sve godine regulatornog perioda utvrđuju se na sljedeći način:
 - 1) troškovi zarada i drugih ličnih primanja utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{Tz}_{t+n} = \frac{\mathbf{Tz}_{t+n-1}^u}{\mathbf{Bz}_{t+n-1}^o} * \mathbf{Bz}_{t+n}^o$$

gdje je:

Tz_{t+n-1}^u – utvrđeni troškovi zarada i drugih ličnih primanja za godinu koja prethodi regulatornoj godini za koju se troškovi utvrđuju,

BZ_{t+n-1}^o – odobreni broj zaposlenih za godinu koja prethodi regulatornoj godini za koju se troškovi utvrđuju,

BZ_{t+n}^o – odobreni broj zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju,

n – 1, 2, 3;

2) troškovi rezervnih djelova i materijala utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$Tm_{t+n} = \frac{Tm_{t-1}^o}{BZ_{t-1}^o} * BZ_{t+n}^o$$

gdje je:

Tm_{t-1}^o – ostvareni troškovi rezervnih djelova i materijala u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva,

BZ_{t-1}^o – odobreni broj zaposlenih za godinu koja prethodi godini podnošenja zahtjeva,

BZ_{t+n}^o – odobreni broj zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju,

n – 1, 2, 3;

3) troškovi usluga trećih lica utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$Tu_{t+n} = \frac{Tu_{t-1}^o + Tu_{t-2}^o + Tu_{t-3}^o}{3}$$

gdje je:

Tu_{t-1}^o – ostvareni troškovi usluga trećih lica, izuzev troškova zakupa poslovnog prostora, u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva,

Tu_{t-2}^o – ostvareni troškovi usluga trećih lica, izuzev troškova zakupa poslovnog prostora, u godini t-2,

Tu_{t-3}^o – ostvareni troškovi usluga trećih lica, izuzev troškova zakupa poslovnog prostora, u godini t-3,

n – 1, 2, 3;

4) troškovi tekućih bakarskih usluga, poštanski troškovi i troškovi osiguranja utvrđuju se na sljedeći način:

a) troškovi tekućih bakarskih usluga utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$Tbu_{t+n} = \frac{Tbu_{t-1}^o}{Epp_{t-1}^o} * Epp_{t+n}^p$$

gdje je:

Tbu^o_{t-1} – ostvareni troškovi tekućih bakarskih usluga u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva,

Epp^o_{t-1} – količina proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača, ostvarena u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva,

Epp^p_{t+n} – količina proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača, planirana energetske bilansom za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju,

n – 1, 2, 3;

b) poštanski troškovi i troškovi osiguranja utvrđuju se na osnovu ugovora sa pružiocima ovih usluga;

5) troškovi usluga telekomunikacija, utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{Tt_{t+n}} = \frac{\mathbf{Tt_{t-1}^o}}{\mathbf{BZ_{t-1}^o}} * \mathbf{BZ_{t+n}^o}$$

gdje je:

Tt^o_{t-1} – ostvareni troškovi usluga telekomunikacija u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva,

BZ^o_{t-1} – odobreni broj zaposlenih za godinu koja prethodi godini podnošenja zahtjeva,

BZ^o_{t+n} – odobreni broj zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju,

n – 1, 2, 3;

6) troškovi poreza na imovinu, taksi i naknada u skladu sa zakonom, utvrđuju se na osnovu podataka, dokumentacije i obrazloženja dostavljenih u skladu sa članom 14 ove metodologije, kao i dokumentacije i podataka kojim raspolaže Agencija;

7) ostali troškovi poslovanja se dijele na tri grupe troškova koje se utvrđuju na sljedeći način:

a) rashodi električne energije, rashodi vode, pretplate na Službeni list, stručne časopise i ostale pretplate utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$\mathbf{To1_{t+n}} = \frac{\mathbf{To1_{t-1}^o}}{\mathbf{BZ_{t-1}^o}} * \mathbf{BZ_{t+n}^o}$$

gdje je:

To1^o_{t-1} – ostvareni rashodi električne energije, rashodi vode, pretplate na Službeni list, stručne časopise i ostale pretplate u godini koja prethodi godini podnošenja zahtjeva,

BZ^o_{t-1} – odobreni broj zaposlenih za godinu koja prethodi godini podnošenja

zahtjeva,

BZ_{t+n}^o – odobreni broj zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju,

n – 1, 2, 3;

- b) troškovi za godišnje održavanje računovodstvenog softvera i drugih softvera, kao i troškovi članarina $To2_{t+n}$ utvrđuju se na osnovu ugovora ili druge dokumentacije, podataka i obrazloženja dostavljenih u skladu sa članom 14 ove metodologije, kao i dokumentacije i podataka kojim raspolaže Agencija;
- c) drugi troškovi poslovanja u okviru kategorije ostalih troškova poslovanja utvrđuju se primjenom sljedeće formule:

$$To3_{t+n} = \frac{To3_{t+n-1}^u}{BZ_{t+n-1}^o} * BZ_{t+n}^o$$

gdje je:

$To3_{t+n-1}^u$ – utvrđeni drugi troškovi poslovanja u okviru kategorije ostalih troškova poslovanja za godinu koja prethodi regulatornoj godini za koju se troškovi utvrđuju,

BZ_{t+n-1}^o – odobreni broj zaposlenih za godinu koja prethodi regulatornoj godini za koju se troškovi utvrđuju,

BZ_{t+n}^o – odobreni broj zaposlenih za regulatornu godinu za koju se troškovi utvrđuju,

n – 1, 2, 3;

- (3) Operator tržišta predlaže, a Agencija odobrava broj zaposlenih za regulatorni period za koji se utvrđuje prihod iz člana 6 stav 1 ove metodologije.
- (4) Ako je predloženi broj zaposlenih iz stava 3 ovog člana veći od broja zaposlenih koji je odobren za godinu podnošenja zahtjeva, Operator tržišta je dužan da obrazloži predloženi broj zaposlenih polazeći od:
- 1) Zakonom propisanih nadležnosti Operatora tržišta,
 - 2) načela efikasnosti, koje podrazumijeva obavljanje energetske djelatnosti uz ostvarivanje što nižih troškova i pune zaposlenosti izvršilaca.
- (5) Kod utvrđivanja prihoda, u troškove poslovanja ne uključuju se:
- 1) kazne koje izriču nadležni organi, kao i kamate na odložena, neizvršena i druga plaćanja koja se odnose na neizvršavanje obaveza iz zaključenih ugovora,
 - 2) troškovi naknade šteta, nastali zbog propusta Operatora tržišta, i
 - 3) drugi troškovi koji nijesu u funkciji obavljanja energetske djelatnosti.

Trošak amortizacije

Član 8

- (1) Trošak amortizacije utvrđuje se na osnovu:
 - 1) nabavne vrijednosti osnovnih sredstava koja su u funkciji na kraju godine $t+n-2$,
 - 2) korisnog vijeka upotrebe osnovnih sredstava, i
 - 3) primjene proporcionalne metode amortizacije.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, u prihod iz člana 6 stav 1 ove metodologije, ne uračunava se trošak amortizacije za osnovna sredstva nabavljena u skladu sa članom 9 ove metodologije.

Nabavka osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti

Član 9

- (1) Agencija odobrava izdatke za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti koja se finansira iz prihoda iz člana 6 stav 1 ove metodologije.
- (2) Izdaci za nabavku osnovnih sredstava iz stava 1 ovog člana mogu obuhvatati nabavku nematerijalne imovine i opreme koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti.
- (3) Izdatke iz stava 2 ovog člana predlaže Operator tržišta, a utvrđuje Agencija na osnovu podataka i obrazloženja dostavljenih u postupku utvrđivanja prihoda.
- (4) Pri procjeni izdataka za nabavku osnovnih sredstava iz stava 2 ovog člana, Operator tržišta je dužan da ispita tržište i da prikupljene podatke prikaže na Obrascu O.
- (5) Operator tržišta je dužan da dokaže opravdanost izdataka iz stava 2 ovog člana i da se opredijeli za najpovoljnije ponude koje ispunjavaju potrebne tehničke karakteristike i iziskuju minimalno uvećanje prihoda iz člana 6 stav 1 ove metodologije.
- (6) Utvrđeni izdaci za nabavku osnovnih sredstava iz stava 2 ovog člana mogu se rasporediti po godinama regulatornog perioda kako bi se obezbijedila stabilnost naknada koje plaćaju korisnici usluga Operatora tržišta, ako to ne ugrožava poslovanje Operatora tržišta i ispunjavanje njegovih zakonskih obaveza.
- (7) Odstupanja ostvarenih od utvrđenih izdataka, kao i iznos sredstava koji nije realizovan za namjenu za koju je odobren, podliježu vršenju korekcija.

Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti

Član 10

- (1) Razumna dobit od obavljanja energetske djelatnosti se utvrđuje primjenom stope koja je jednaka prosjeku mjesečnih prosječnih ponderisanih pasivnih kamatnih stopa na depozite pravnih lica ročnosti od jedne do tri godine za godinu t-1 koje objavljuje Centralna banka Crne Gore.
- (2) Stopa utvrđena na način iz stava 1 ovog člana primjenjuje se na ukupne utvrđene troškove poslovanja za regulatornu godinu.

Ostali prihodi

Član 11

Ostali prihodi su prihodi od obavljanja neenergetske djelatnosti, prihodi od premija, subvencija, donacija, prihodi od naknada za pružanje usluga evidentiranja bilateralnih ugovora, naknada za korišćenje registra garancija porijekla i drugi prihodi koji nijesu posebno specificirani, a mogu se pojaviti u poslovanju Operatora tržišta.

Korekcije iz prethodnog perioda

Član 12

- (1) Prilikom utvrđivanja prihoda i naknade za rad za regulatorni period, Agencija će izvršiti korekcije po osnovu razlika između utvrđenih i ostvarenih veličina koje nijesu obuhvaćene prethodnim odlukama Agencije, na osnovu konačnih podataka, a u skladu sa pravilima kojima se uređuje način vršenja korekcija.
- (2) Operator tržišta vrši vremensko razgraničenje prihoda u slučaju kada se veličine koje su predmet korekcija u skladu sa pravilima kojima se uređuje način vršenja korekcija ostvaruju u iznosima na osnovu kojih bi se iskazala dobit veća od utvrđene razumne dobiti.
- (3) Iznos prihoda iz stava 2 ovog člana koji se knjiži kao vremensko razgraničenje, smatraće se prihodom godine u kojoj se primjenjuju korekcije utvrđene za godinu u kojoj su nastala vremenska razgraničenja.

III NAKNADA

Naknada i plaćanje

Član 13

- (1) Prihod koji se transponuje u naknade RDP_{t+n}^{TUN} sastoji se iz tri dijela:

$$RDP_{t+n}^{TUN} = RDP_{t+n}^{BO} + RDP_{t+n}^{VR} + RDP_{t+n}^{PP}$$

gdje je:

\mathbf{RDP}_{t+n}^{BO} – dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču balansnog obračuna ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{BO} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{TUN} * 50\%$),

\mathbf{RDP}_{t+n}^{VR} – dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču vozni redova ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{VR} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{TUN} * 15\%$),

\mathbf{RDP}_{t+n}^{PP} – dio prihoda koji se odnosi na servisiranje električne energije od povlašćenih proizvođača ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{PP} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{TUN} * 35\%$),

\mathbf{n} – 1, 2, 3;

(2) Dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču balansnog obračuna (\mathbf{RDP}_{t+n}^{BO}) transponuje se na:

1) operatora prenosnog sistema ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{OPSSBO} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{BO} * 40\%$)

2) operatora distributivnog sistema ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{ODSBO} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{BO} * 20\%$),

3) snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{SBO} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{BO} * 20\%$),

4) proizvođače koji su balansno odgovorni ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{PBO} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{BO} * 20\%$),

(3) Dio prihoda koji se odnosi na aktivnosti koje se tiču vozni redova (\mathbf{RDP}_{t+n}^{VR}), transponuje se na:

1) operatora prenosnog sistema ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{OPSSVR} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{VR} * 40\%$),

2) operatora distributivnog sistema ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{ODSVR} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{VR} * 20\%$),

3) snabdjevače, kupce samosnabdjevače, snabdjevača posljednjeg izbora i ranjivih kupaca ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{SVR} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{VR} * 15\%$),

4) proizvođače koji su balansno odgovorni ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{PVR} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{VR} * 15\%$),

5) trgovce ($\mathbf{RDP}_{t+n}^{TVR} = \mathbf{RDP}_{t+n}^{VR} * 10\%$).

(4) Naknada za rad Operatora tržišta koju plaćaju povlašćeni proizvođači izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/kWh:

$$N_{t+n}^{PPI} = \frac{\mathbf{RDP}_{t+n}^{PP}}{\mathbf{E}_{t+n}^{PP}}$$

gdje je:

\mathbf{E}_{t+n}^{PP} – količina proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača, računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetskim bilansom za godinu t+1, t+2 i t+3.

- (5) Operator tržišta obračunava i naplaćuje naknadu iz stava 4 ovog člana na osnovu ostvarene proizvodnje električne energije u mjesecu za koji se vrši obračun, za svakog povlašćenog proizvođača pojedinačno.
- (6) Naknada za rad Operatora tržišta koju plaća Operator prenosnog sistema izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/mjesec:

$$N_{t+n}^{OPS} = \frac{RDP_{t+n}^{OPSBO} + RDP_{t+n}^{OPSVR}}{12}$$

- (7) Naknada za rad Operatora tržišta koju plaća Operator distributivnog sistema izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/mjesec:

$$N_{t+n}^{ODS} = \frac{RDP_{t+n}^{ODSBO} + RDP_{t+n}^{ODSVR}}{12}$$

- (8) Naknada za rad Operatora tržišta koju plaćaju snabdjevači, kupci samosnabdjevači i snabdjevač posljednjeg izbora i ranjivih kupaca izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/kWh:

$$N_{t+n}^{Si} = \frac{RDP_{t+n}^{SBO} + RDP_{t+n}^{SVR}}{E_{t+n}^S}$$

gdje je:

E_{t+n}^S – količina električne energije za potrebe kupaca priključenih na distributivni i prenosni sistem računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1, t+2 i t+3.

- (9) Operator tržišta obračunava i naplaćuje naknadu iz stava 8 ovog člana na osnovu ostvarene količine električne energije predate kupcima na mjesečnom nivou za svakog snabdjevača pojedinačno.
- (10) Naknada za rad Operatora tržišta, koju snabdjevač, koji je imao status javnog snabdjevača, naplaćuje od krajnjih kupaca, dok se primjenjuju Zakonom propisana ograničenja formiranja cijena, izračunava se na osnovu sljedeće formule i iskazuje u €/mjesec/kupac:

$$N_{t+n}^{JS} = \frac{N_{t+n}^{Si} * E_{t+n}^{JS}}{BK * 12}$$

E_{t+n}^{JS} – količina električne energije za potrebe domaćinstava i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1, t+2 i t+3,

BK – broj kupaca iz kategorije domaćinstva i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva, računat kao prosjek broja kupaca u godini t-2 i t-1 i planiranog broja za godinu t+1, t+2 i t+3.

- (11) Naknada za rad Operatora tržišta koju plaćaju proizvođači koji su balansno odgovorni izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/kWh:

$$N_{t+n}^{Pi} = \frac{RDP_{t+n}^{PBO} + RDP_{t+n}^{PVR}}{E_{t+n}^P}$$

gdje je:

E_{t+n}^P – količina proizvedene električne energije, osim električne energije proizvedene od strane povlašćenih proizvođača, računata kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1, t+2 i t+3.

(12) Operator tržišta obračunava i naplaćuje naknadu iz stava 11 ovog člana na osnovu ostvarene količine proizvedene električne energije u mjesecu za koji se vrši obračun, za svakog proizvođača pojedinačno, osim povlašćenih proizvođača.

(13) Naknada za rad Operatora tržišta koju plaćaju trgovci izračunava se na sljedeći način i iskazuje u €/mjesec/trgovac:

$$N_{t+n}^T = \frac{RDP_{t+n}^{TVR}}{BT * 12}$$

gdje je:

BT - broj trgovaca koji realizuju interne transakcije, računat kao prosjek broja trgovaca koji su bili registrovani u godini t-2 i t-1 i planiranog broja za godinu t+1, t+2 i t+3.

(14) Operator tržišta obračunava i naplaćuje naknadu iz stava 13 ovog člana za svakog trgovca koji realizuje interne transakcije na mjesečnom nivou.

IV POSTUPAK UTVRĐIVANJA REGULATORNO DOZVOLJENOG PRIHODA I NAKNADE

Sadržaj zahtjeva

Član 14

- (1) Postupak utvrđivanja prihoda i naknade za rad Operatora tržišta pokreće se zahtjevom koji je Operator tržišta dužan da podnese Agenciji u Zakonom propisanom roku.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana dostavlja se na Obrascu O, koji je objavljen na internet stranici Agencije.
- (3) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana Operator tržišta je dužan da dostavi sljedeću dokumentaciju:
 - 1) detaljan obračun predloženog prihoda i naknade, u skladu sa ovom metodologijom,
 - 2) registar osnovnih sredstava, sa obračunom amortizacije za sve godine regulatornog perioda,
 - 3) dokumentaciju prikupljenu pri ispitivanju tržišta iz člana 9 stav 4 ove metodologije,
 - 4) podatke za obračun naknade iz člana 13 st. 4, 6, 7, 8, 10, 11 i 13 ove metodologije,
 - 5) analitičke kartice za troškove iz člana 7 stav 2 tač. 2 do 7 ove metodologije, ostale prihode

- iz člana 11 ove metodologije za tri godine koje prethode godini podnošenja zahtjeva,
- 6) analitičke kartice za kategorije troškova i prihoda koje se koriguju u skladu sa pravilima kojima se uređuje vršenje korekcija, za godine za koje se vrše korekcije u postupku utvrđivanja prihoda,
 - 7) zaključni list za prethodnu godinu sa otvorenim saldima (nezaključen).
- (4) Operator tržišta je dužan da dostavi i druge podatke i dokumentaciju na zahtjev Agencije koji mogu biti potrebni za donošenje odluke.

Način dostavljanja dokumentacije

Član 15

Dokumentacija iz člana 14 ove metodologije se dostavlja u pisanoj formi i u elektronskom obliku koji omogućava dalju obradu podataka.

Razmatranje zahtjeva

Član 16

- (1) Agencija na internet stranici objavljuje zahtjev Operatora tržišta za utvrđivanje prihoda i naknade, sa podnesenom dokumentacijom.
- (2) Mišljenja i primjedbe na zahtjev iz stava 1 ovog člana zainteresovana lica mogu dostaviti Agenciji u roku od osam dana od dana njegovog objavljivanja.
- (3) Ako zahtjev sadrži formalni nedostatak ili ako je nerazumljiv ili nepotpun, Agencija će najkasnije u roku do 14 dana od dana prijema zahtjeva zatražiti od podnosioca zahtjeva da nedostatke otkloni i obavještenje o tome objaviti na internet stranici.
- (4) Operator tržišta je dužan da nedostatke u zahtjevu otkloni u roku od 10 dana od dana prijema podneska iz stava 3 ovog člana.

Objavljivanje izvještaja

Član 17

- (1) Izvještaj o analizi dokumentacije sa predlogom prihoda Agencija objavljuje na internet stranici.
- (2) Mišljenja i primjedbe na izvještaj iz stava 1 ovog člana zainteresovana lica mogu dostaviti Agenciji u roku od sedam dana od dana njegovog objavljivanja.

Razmatranje izvještaja

Član 18

- (1) Poziv za sjednicu Odbora Agencije dostavlja se podnosiocu zahtjeva najkasnije osam dana prije dana održavanja sjednice.
- (2) Obavještenje o održavanju sjednice Odbora Agencije objavljuje se na internet stranici.

Donošenje odluke

Član 19

- (1) Odbor Agencije donosi odluku o utvrđivanju prihoda i naknade u roku utvrđenom Zakonom i dostavlja je podnosiocu zahtjeva i subjektima iz člana 1 stav 2 ove metodologije.
- (2) Odluka iz stava 1 ovog člana objavljuje se u "Službenom listu Crne Gore" i na internet stranici Agencije.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Prvi regulatorni period

Član 20

Izuzetno od člana 5 ove metodologije, prvi regulatorni period u skladu sa ovom metodologijom, počinje 01. januara 2022. godine i traje do 31.12.2022. godine.

Troškovi usluga trećih lica za prvi regulatorni period

Član 21

Izuzetno od člana 7 stav 2 tačka 3 ove metodologije, pri utvrđivanju prihoda za 2022. godinu u troškove usluga trećih lica uračunavaju se troškovi zakupa poslovnog prostora obračunati na osnovu ugovora.

Obračun naknade za prvi regulatorni period

Član 22

Izuzetno od člana 13 st. 4, 8, 10, 11 i 13 ove metodologije, pri obračunu naknade za rad Operatora tržišta za 2022. godinu:

- 1) E_{t+n}^{PP} - količina proizvedene električne energije od strane povlašćenih proizvođača računa se kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1,

- 2) E_{t+n}^S – količina električne energije za potrebe kupaca priključenih na distributivni i prenosni sistem računa se kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1,
- 3) E_{t+n}^{IS} – količina električne energije za potrebe domaćinstava i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva računa se kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1,
- 4) **BK** – broj kupaca iz kategorije domaćinstva i malih kupaca koji ne pripadaju kategoriji domaćinstva računa se kao prosjek broja kupaca u godini t-2 i t-1 i planiranog broja za godinu t+1,
- 5) E_{t+n}^P – količina proizvedene električne energije, osim električne energije proizvedene od strane povlašćenih proizvođača računa se kao prosjek ostvarene u godini t-2 i t-1 i planirane energetske bilansom za godinu t+1,
- 6) **BT** - broj trgovaca koji realizuju interne transakcije računa se kao prosjek broja trgovaca koji su bili registrovani u godini t-2 i t-1 i planiranog broja za godinu t+1.

Prestanak važenja

Član 23

Danom stupanja na snagu ove metodologije prestaje da važi Metodologija za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list CG", broj 27/19).

Stupanje na snagu

Član 24

Ova metodologija stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 21/1818-7

Podgorica, 8. jun 2021. godine

Predsjednik Odbora

Branislav Prelević

OBRAZLOŽENJE

I PRAVNI OSNOV

Pravni osnov za donošenje ove metodologije sadržan je u članu 43 stav 1 tačka 5 Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 5/16, 51/17 i 82/20), kojim je propisano da Agencija donosi metodologiju za utvrđivanje, regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije, i članu 12 stav 1 tačka 1 Statuta Regulatorne agencije za energetiku i regulisane komunalne djelatnosti ("Službeni list Crne Gore", br. 36/17 i 91/20), kojim je propisano da Odbor u okviru poslova Agencije utvrđenih Zakonom o energetici utvrđuje i donosi opšte i pojedinačne akte na osnovu ovlašćenja utvrđenih Zakonom.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE PRAVILA

Razlog za donošenje Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta (u daljem tekstu: Metodologija) je donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o energetici ("Službeni list Crne Gore", broj 82/20), kojim je izmijenjen zakonski okvir koji uređuje način utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda operatora tržišta.

Članom 59 stav 8 Zakona propisano je da je regulatorno dozvoljeni prihod operatora tržišta električne energije i gasa ukupni godišnji prihod koji pokriva ukupne opravdane troškove poslovanja, nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti, odobrene od strane Agencije, kao i obaveze iz potvrđenih međunarodnih ugovora, koji Agencija utvrđuje na osnovu analize zahtijevanih troškova poslovanja, amortizacije, razumne dobiti i nabavke osnovnih sredstava, uz primjenu odgovarajuće korekcije po osnovu odstupanja energetske i finansijske vrijednosti u odnosu na primijenjene u prethodnom periodu.

Članom 124 stav 6 Zakona propisano je da su učesnici na tržištu električne energije iz stava 2 tač. 1 do 7 i tačke 10 istog člana dužni da operatoru tržišta plaćaju naknadu za rad, koju utvrđuje Agencija u skladu sa zakonom. Stavom 7 navedenog člana propisano je da se navedena naknada, plaća se u skladu sa tržišnim pravilima na osnovu ugovora, koji je učesnik na tržištu dužan da zaključi sa operatorom tržišta u roku od 15 dana, od dana dostavljana i na osnovu ispostavljenog računa, dok je stavom 8 istog člana propisano da je račun izvršna isprava u izvršnom postupku.

III OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBA

Metodologijom se utvrđuju: uslovi, način i postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad Operatora tržišta.

Metodologija se sastoji od ukupno 24 člana.

Članom 1 utvrđuje se predmet i obim primjene Metodologije.

Članom 2 uređuju se principi na kojima se Metodologija zasniva.

Članom 3 definiše se metod regulacije.

Članom 4 definišu se izrazi upotrijebljeni u Metodologiji.

Članom 5 definiše se trajanje regulatornog perioda. Predviđeno je da regulatorni period traje tri godine, čime se obezbjeđuje predvidljivost i sigurnost, kako za Operatora tržišta, tako i za subjekte koji plaćaju naknadu za rad ovom operatoru. Ovim je, takođe, usklađeno trajanje regulatornog perioda za koji se utvrđuju naknade za rad Operatora tržišta sa trajanjem regulatornog perioda za koji se utvrđuju cijene usluga koje pružaju Operator prenosnog sistema i Operator distributivnog sistema električne energije. Imajući u vidu zakonske odredbe kojima se uređuje donošenje dugoročnog i jednogodišnjeg energetskeg bilansa, kao i činjenicu da se raspoloživi Dugoročni energetskeg bilans odnosi na period 2020-2022. godina, predviđen je izuzetak propisan članom 20 Metodologije. Navedenim članom propisano je da je prvi regulatorni period u skladu sa ovom metodologijom jednogodišnji period (2022. godina).

Članom 6 definišu se elementi regulatorno dozvoljenog prihoda. Predviđen je novi element u skladu sa članom 59 stav 8 Zakona, koji se odnosi na izdatke za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje regulisane djelatnosti, koje odobrava Agencija u postupku utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda.

Članom 7 uređuje se način utvrđivanja troškova poslovanja, koji čine jedan od elemenata regulatorno dozvoljenog prihoda. Izmjene u načinu utvrđivanja različitih kategorija troškova koncipirane su uzimajući u obzir prirodu tih troškova i njihova ostvarenja u prethodnom periodu. Troškovi zakupa poslovnog prostora su izuzeti iz opravdanih troškova poslovanja, imajući u vidu mogućnosti obezbjeđenja poslovnog prostora na druge načine. Naime, regulatornim okvirima koji su do sada bili u primjeni omogućeno je prikupljanje sredstava u cilju obezbjeđenja uslova neophodnih za obavljanje energetske djelatnosti. Primjena navedenog okvira omogućila je povećanje osnovnog kapitala Društva, koji je u bilansu stanja na dan 31.12.2020. godine iskazan u iznosu od 470.339 €, dok su rezerve iskazane u iznosu od 138.848 € (od čega je iznos od 34.341,67 € nastao na osnovu revalorizacije softvera i predstavlja obračunsku kategoriju-revalorizacione rezerve). Osim navedenog, uzete su u obzir i odredbe čl. 6 i 8 Zakona o državnoj imovini ("Službeni list CG", br. 21/2009 i 40/2011).

Članom 8 definiše se način utvrđivanja troška amortizacije. Ovim članom je predviđeno da se u regulatorno dozvoljeni prihod ne može uključiti trošak amortizacije sredstava koja su nabavljena u skladu sa članom 9 Metodologije, odnosno onih sredstava za čiju su nabavku odobreni izdaci obuhvaćeni drugim elementom regulatorno dozvoljenog prihoda.

Članom 9 uređuje se način utvrđivanja izdataka za nabavku osnovnih sredstava neophodnih za obavljanje regulisane djelatnosti. Polazeći od odredbi člana 59 stav 8 i člana 62 stav 2 tačka 5a) Zakona o energetici, a uzimajući u obzir prirodu djelatnosti kojom se Operator tržišta bavi, odredbe čl. 6 i 8 Zakona o državnoj imovini ("Službeni list CG", br. 21/2009 i 40/2011) i podatke navedene u okviru obrazloženja člana 7 Metodologije, stavom 2 člana 9 ove metodologije propisano je da se izdaci za nabavku osnovnih sredstava mogu odnositi na nabavku

nematerijalne imovine i opreme koja je neophodna za obavljanje energetske djelatnosti. U Obrascu O su definisani podaci vezani za ovaj element regulatorno dozvoljenog prihoda, koje je neophodno dostaviti u postupku utvrđivanja prihoda i naknade za rad Operatora tržišta.

Članom 10 definiše se način utvrđivanja razumne dobiti od obavljanja regulisane, odnosno energetske djelatnosti.

Članom 11 definišu se ostali prihodi, koji predstavljaju odbitnu stavku regulatorno dozvoljenog prihoda, kako je propisano članom 6 stav 2 Metodologije.

Članom 12 preciziran je način evidentiranja utvrđenih korekcija.

Članom 13 propisuje se način utvrđivanja naknada za rad Operatora tržišta koje plaćaju korisnici njegovih usluga.

Članom 14 propisana je sadržina zahtjeva za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda koji podnosi Operator tržišta.

Članom 15 propisan je način dostavljanja dokumentacije.

Čl. 16-19 bliže se definiše postupak utvrđivanja regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad Operatora tržišta.

Članom 20 propisuje se trajanje prvog regulatornog perioda u skladu sa ovom metodologijom.

Članom 21 propisuje se da se pri utvrđivanju prihoda za 2022. godinu u troškove usluga trećih lica uračunavaju troškovi zakupa poslovnog prostora. Ova prelazna odredba je propisana kako bi se Operatoru tržišta obezbijedili uslovi za obavljanje djelatnosti do rješavanja pitanja poslovnog prostora na način koji neće iziskivati drastičan rast prihoda i naknada ovog regulisanog subjekta, u prelaznom periodu do kraja 2022. godine.

Članom 22 propisuju se veličine koje se koriste pri obračunavanju naknade za rad Operatora tržišta za 2022. godinu.

Članom 23 propisuje se prestanak važenja Metodologije za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list CG", broj 27/19).

Članom 24 propisuje se stupanje na snagu Metodologije.